

Savonlinnan kaupunginvaltuuston ja Enonkosken kunnanvaltuuston yhteinen esitys Savonlinnan kaupungin alueen siirtämisestä Enonkosken kuntaan

KH 18.11.2024 § 367
605/00.01.00.00/2023

Valmistelija hallintojohtaja-kaupunginlakimies Markus Hämäläinen
markus.hamalainen@savonlinna.fi, p. 050 470 9394

Selostus Taustaa

Savonlinnan kaupungin asukas teki vuonna 2023 Savonlinnan kaupungille esityksen, että Savonlinnan kaupungin osa siirrettäisiin Enonkosken kuntaan.

Enonkosken kunta oli luovuttanut ko. alueen Savonlinnan kaupungille vuonna 2009, jolla mahdollistettiin Savonrannan kunnan ja Savonlinnan kaupungin kuntaliitos. Tällä liitoksella Enonkosken kunnasta muodostui enklaavi eli kunta toisen kunnan (kaupungin) sisälle.

Savonlinnan kaupungin alueen siirtämistä on käsitelty Enonkosken kunnanhallituksessa 26.9.2023 (§ 221) ja kunnanvaltuustossa 9.10.2023 (§ 31) ja Savonlinnan kaupunginhallituksessa 6.5.2024 (§ 168) sekä kaupunginvaltuustossa 13.5.2024 (§ 31), jossa alueen siirtämisestä tehtiin myönteiset päätökset.

Valtiovarainministeriön päätös 14.6.2024 kuitenkin tehnyt hylkäävän päätöksen esityksestä kuntajaon muuttamisesta Savonlinnan kaupungin ja Enonkosken kunnan välillä, koska alkuperäisen esityksen tekijän esitys oli ollut tulkinnanvarainen ja muutosesitys ei koskenut koko vuonna 2009 siirrettyä aluetta vaan pelkästään kiinteistöä 740-581-10-186 Paulaharju (esityksen tekijän vastaus Savonlinnan kaupungin 29.8.2023 tekemään alueen rajausta koskevaan täsmennyspyyntöön). Valtiovarainministeriö ei voi päättää Savonlinnan kaupungille 8.5.2023 tehdyn esityksen perusteella koko vuonna 2009 Savonlinnan kaupunkiin siirretyn alueen siirtämisestä, vaikka molemmat kunnat tätä lausunnoissaan puolsivatkin.

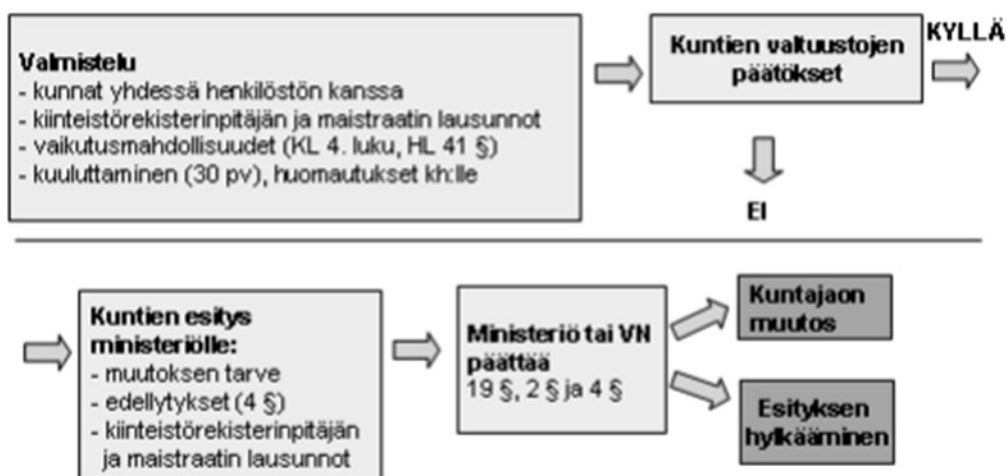
Enonkosken kunta ja Savonlinnan kaupunki ovat käyneet ko. päätöksen jälkeen viranhaltijatason neuvottelut sekä saaneet evästyksen luottamushenkilöiltä, että Enonkosken kunta ja Savonlinnan kaupunki tekevät Valtiovarainministeriölle yhteisen esityksen koko alueen siirtämisestä takaisin Enonkosken kunnalle.

Asia tulee siis ensin käsitellä Enonkosken kunnanhallituksessa ja Savonlinnan kaupunginhallituksessa. Esityksenä on, että vuonna 2009 Enonkosken kunnan Savonlinnan kaupungille luovuttama osa siirretään takaisin Enonkosken kunnalle.

Menettely kuntien yhteisessä esityksessä siirrettäessä kunnan osa toiseen kuntaan

Kaavio 2. Kuntien yhteisen kunnan osan siirtämistä koskevan esityksen valmistelu ja päätöksenteko

Kuntien yhteinen esitys kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan

Kuntarakennelain (1698/2009) 3 luvussa on säännökset vireillepanosta ja valmistelusta siirrettäessä kunnan osa toiseen kuntaan.

Esityksen kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan voi tehdä muutoksen kohteena olevan kuntien valtuustot yhdessä. Kuntien tekemä esitys on toimitettava (valtiovarain)ministeriölle.

Muutoksen kohteena olevien kuntien yhteisessä esityksessä kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan on perusteltava kuntajaon muuttamisen tarve ja selvitettävä, miten lain 4 §:ssä säädetyt kuntajaon muuttamisen edellytykset täyttyvät:

Kuntajakoa voidaan muuttaa, jos muutos edistää 2 §:ssä tarkoitettuja kuntajaon kehittämisen tavoitteita sekä parantaa:

- 1) kunnan toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta tai muuten edistää kunnan toimintakykyä;
- 2) alueen asukkaiden palveluja tai elinolosuhteita;
- 3) alueen elinkeinojen toimintamahdollisuuksia; tai
- 4) alueen yhdyskuntarakenteen toimivuutta.

Kunnan on muodostuttava yhdestä alueesta, joka muodostaa toiminnallisen kokonaisuuden, jollei valtioneuvosto alueellisen eheyden osalta 4 luvussa tarkoitetun erityisen kuntajakoselvityksen perusteella toisin päättä. Erityisellä kuntajakoselvityksellä pyritään siihen, että kunta muodostuisi yhdestä alueesta.

Edellä 1 momentissa alueella tarkoitetaan yhden tai useamman kunnan tai niiden osan muodostamaa aluetta, johon kuntajaon muutos vaikuttaa. Kuntajaon muuttamisen edellytyksiä arvioidaan myös alueen tulevan kehityksen kannalta.

Kuntajakoa muutettaessa tulee pyrkiä kielellisesti yhteensopiviin alueisiin, joissa turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön oikeudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan. Kuntajakoa muutettaessa tulee ottaa huomioon saamelaisten kielelliset oikeudet sekä saamelaisten oikeus alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä saamelaisten kieltä ja kulttuuria koskeva itsehallinto saamelaisten kotiseutualueella.

Kuntien on liitettävä esitykseensä 1) kiinteistörekisterin pitäjän ja 2) Digi- ja väestötietoviraston lausunnot. Kiinteistörekisterin pitäjän lausuntoon on liitettävä luettelo kunnasta toiseen siirrettävistä kiinteistörekisterin rekisteriyksiköistä ja niiden osista sekä tarpeen mukaan ehdotus kuntien välisen rajan sijainniksi. Digi- ja väestötietoviraston lausunnosta on käytävä ilmi siirrettäväksi esitetyn kunnan osan asukasmäärä ja kielisuhteet.

Esityksen valmistelussa kunkin kunnan velvollisuudesta huolehtia kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista säädetään kuntalain 5 luvussa ja vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta henkilöille, joiden elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin kunnan osan siirtämisellä toiseen kuntaan voi olla huomattava vaikutus, säädetään hallintolain 41 §:ssä.

Kuntalaki 5 luku
22 § Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja menetelmistä.

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja;
- 2) selvittämällä asukkaiden ja kunnassa säännönmukaisesti tai pitempiaikaisesti asuvien tai oleskelevien palvelujen käyttäjien mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
- 3) valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin;
- 4) järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun;
- 5) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;
- 6) tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

24 § Kunnallinen kansanäänestys

Valtuusto voi päättää, että kunnalle kuuluvasta asiasta toimitetaan kansanäänestys. Valtuuston päätökseen, jolla on päätetty toimittaa kansanäänestys, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Kansanäänestys on neuvoo-antava.

Kansanäänestys voidaan toimittaa koko kuntaa tai jotakin kunnan osaluuetta koskevana. Kunnan osa-alueena on tällöin yksi tai useampi vaalilaissa tarkoitettu äänestysalue.

Kaikilla äänestysoikeutetuilla on yhtäläinen äänestysoikeus. Äänestys on salainen. Kansanäänestyksen toimittamisesta säädetään lisäksi neuvoo-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä annetussa laissa (656/1990).

29 § Viestintä

Kunnan toiminnasta on tiedotettava asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan tulee antaa riittävästi tietoja kunnan järjestämistä palveluista, taloudesta, kunnassa valmistelussa olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä päätöksistä ja päätösten vaikutuksista. Kunnan on tiedotettava, millä tavoin päätösten valmisteluun voi osallistua ja vaikuttaa.

Kunnan on huolehdittava, että toimielinten käsittelyyn tulevien asioiden valmistelusta annetaan esityslistan valmistuttua yleisen tiedonsaannin kannalta tarpeellisia tietoja yleisessä tietoverkossa. Kunnan on verkkoviestinnässään huolehdittava, että salassa pidettäviä tietoja ei viedä yleiseen tietoverkkoon ja että yksityisyyden suoja henkilötietojen käsittelyssä toteutuu.

Viestinnässä on käytettävä selkeää ja ymmärrettävää kieltä ja otettava huomioon kunnan eri asukasryhmien tarpeet.

Hallintolaki 41 § Vaikuttamismahdollisuuksien varaaminen

Jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta.

Asian vireilläolosta ja vaikuttamismahdollisuuksien käyttämisestä on ilmoitettava asian merkityksen ja laajuuden kannalta sopivalla tavalla.

Asian vireilläolosta ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa, jos se vaarantaa ratkaisun tarkoituksen toteutumisen tai aiheuttaa muuta merkittävää haittaa taikka jos se on ilmeisen tarpeetonta.

Kunnanhallituksen on varattava kunnan asukkaille ja muille, jotka katsovat asian koskevan itseään, tilaisuus tehdä huomautus kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan. Huomautus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun huomautusten tekemistä koskeva kuulutus on kunnassa julkaistu siten kuin kunnalliset ilmoitukset julkaistaan. Kunnanhallitus antaa huomautuksista lausunnon ja tekee valtuustolle ehdotuksen kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan.

Esityksen valmistelu toteutetaan yhteistoiminnassa henkilöstön edustajien kanssa siten kuin työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetussa laissa säädetään.

Esityksen sisältö

Siirtoesityksen kohde:

Savonlinnan kaupunki yhdessä Enonkosken kunnan kanssa esittävät, että kuntarakennelain 12 §:n tarkoittamalla tavalla Savonlinnan kaupungissa sijaitseva alue sellaisena kuin se on ollut valtioneuvoston 19.6.2008 tekemässä päätöksessä VM 48/61/208 (Liite A) siirretään Enonkosken kunnan alueeksi.

Siirron perustelut:

Siirron kohteena oleva alue oli alkuperäisesti siirretty osaksi Savonlinnaa silloisen kuntajakolain 1.2 §:n vaatimuksesta, jonka mukaan kuntaliitos edellyttää liitettäviltä kunnilta yhteistä rajaa.

Maayhteydellä ei ole enää tarvetta, koska Kerimäen kunta liittyi Savonlinnan kaupunkiin vuonna 2013, jolloin maayhteys muodostui joka tapauksessa Savonrantaan ja myöhemmin tehty lakimuutos ei enää vaatinut kuntaliitoksissa maayhteyttä. Nykyinen Savonlinnan kaupungille kuuluva entinen Enonkosken kuntaan kuulunut kapea maa- ja vesialue ei ole tarkoituksenmukainen kuntien toiminnan kannalta. Alueella asuville asukkaille tuo haastetta, että heidän kodistaan on matkaa Savonlinnan kaupunkiin tulee noin 62 kilometriä, kun Enonkoskelle matkaa on noin 25 kilometriä. Siirrettävällä alueella asuvat hyötyisivät myös siitä, että olisivat enonkoskelaisia, koska kuntakeskus on siis lähempänä heitä ja voivat näin ollen käyttää joustavasti Enonkosken kunnan palveluita.

Savonlinnan kaupungilla ei ole maaomaisuutta siirtoesityksen kohteena tarkoitettulla alueella, Enonkoskelle aiemmin kuuluneella kuntaliitoksen yhteydessä luovutetulla maa-alueella. Jos alueen maankäyttöä haluttaisiin kehittää Savonlinnan kaupungin toimesta osayleiskaavalla, niin kaavatarkastelut ovat haastavia tehdä alueen kapeuden ja järvisyyden vuoksi, eikä lisärakentamista voitaisi juurikaan osoittaa. Kiinteistövero- ja tulo- ja kunnalliset palvelut Savonlinnan kaupungille ovat vaatimattomat. Mikäli alueelle muuttaisi lapsiperheitä tai kotipalvelun tarvitsijoita, niin näiden kustannukset voisivat muodostua Savonlinnan kaupungille kalliiksi järjestää. Enonkosken taajama on lähempänä, joten Enonkosken kunnan tai sen taajaman alueella olisi tarkoituksenmukaisempaa järjestää siirtoesityksen kohteena olevien alueen asukkaiden tarpeiden edellyttämät palvelut. Alue olisi luontevampi osana Enonkosken kunnan aluetta.

Menettely:

Kaupunginhallitus pyytää kuntarakennelain 12 §:n 2 momentin mukaisesti esityksestä kiinteistörekisterinpitäjän ja Digi- ja väestötietoviraston lausuntoa ja kehottaa yhteistyötoimikuntaa antamaan asiassa lausuntonsa kun kiinteistörekisterinpitäjän ja Digi- ja väestötietoviraston lausunnot ovat saapuneet.

Kun kiinteistörekisterinpitäjän ja Digi- ja väestötietoviraston lausunnot ovat saapuneet, alueen asukkaille ja kuntalaisille sekä tarpeen mukaan muille kuntalain 22 §:n ja hallintolain 51 §:n tarkoittamille tahoille varataan tilaisuus lausua esityksestä sekä tämän asian asiakirjat on kuulutettava

kuntarakennelain 12 §:n 4 momentissa tarkoitettu tavoin varaten Savonlinnan kaupungin asukkaille ja muille, jotka katsovat asian koskevan itseään, mahdollisuus huomautuksen tekemiseen.

Enonkosken kunta huolehtii osaltaan kuntarakennelain 12 §:n tarkoittamista velvoitteista.

Kun asia on kuulutettu ja Savonlinnan kaupungissa ja Enonkosken kunnassa huomautukselle asetetun määräajan jälkeen asia tulee uudelleen kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Toimivalta	Kuntalaki 39 §
Lapsivaikutusten arviointi	Arvioidaan myöhemmässä käsittelyssä
Yritysvaikutusten arviointi	Arvioidaan myöhemmässä käsittelyssä
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Laine Janne
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää 1) käynnistää kuntarakennelain (1698/2009) 12 §:n tarkoittaman Savonlinnan kaupunginvaltuuston ja Enonkosken kunnanvaltuuston yhteisen esityksen valmistelun Savonlinnan kaupungin osan siirtämisestä Enonkosken kuntaan; Siirrettävä alue muodostuu liitteen A mukaisesti samasta alueesta, jolla valtioneuvoston 19.6.2008 tekemällä päätöksellä Enonkosken kuntaan kuuluvat alueet siirrettiin Savonlinnan kaupunkiin;2) pyytää kuntarakennelain 12 §:n tarkoittamalla tavalla lausunnot kiinteistörekisterinpitäjältä ja Digi- ja väestötietovirastolta kohdan 1 tarkoittaman alueen siirtämisestä;3) kun kohdan 2 lausunnot ovat toimitettu Savonlinnan kaupungin kirjaamoon, julkisesti kuuluttaa tämän päätöksen, Enonkosken kunnanhallituksen yhteistä esitystä koskevan päätöksen, kohdan 2 mukaisine lausuntoineen yleisessä tietoverkossa kuntarakennelain edellyttämällä tavalla; sekä3) varata Savonlinnan kaupungin asukkaille ja muille, jotka katsovat asian koskevan itseään, tilaisuuden tehdä huomautus esityksestä 30 päivän kuluessa siitä, kun kuulutus on julkaistu. Huomautus on toimitettava kaupunginhallitukselle;4) kehottaa henkilöstöpäällikköä ryhtymään toimenpiteisiin siirtoesityksen käsittelemiseksi yhteistoimintalain edellyttämällä tavalla; ja5) käsitellä asian uudestaan antaakseen lausunnon annetuista huomautuksista ja esityksestä kaupunginvaltuustolle kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan, kun kohdat 1-4 ovat toteutuneet.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Tiedoksi	
Toimenpiteet	hallintopäällikkö henkilöstöpäällikkö tiedottaja